

Päijänteeseen uistelutiedustelu 2019-2022

1. Tiedustelun tunnuslukuja ja yhtenäislupien luvanmyyntitiedot

Päijänteelle myydään viehekalastuksen yhtenäislupia 3 alueelle: Koko Päijänne, Etelä- ja Keski-Päijänne sekä Pohjois-Päijänne. Koko-Päijänteeseen lupaa myyvät Päijänteeseen kalatalousalueet, Etelä-Päijänteeseen lupaa Etelä-Päijänteeseen kalastusyhdistys ja Pohjois-Päijänteeseen lupaa Pohjois-Päijänteeseen kalatalousalue. Vuosina 2019-2022 yhtenäislupia verkosta ostaneille ja lupien haltijoille on lähetetty kysely koskien kyseisen vuoden kalastusta. Vuosittain kysymyspatteria on voitu muuttaa tietotarpeiden mukaan.

Vuonna 2022 yhtenäislupia ostettiin kaikkiaan 958 kpl, eli luvanostajien määrä on edelleen pysynyt kutakuinkin edellisvuosien tasolla (Taulukko 1). Vuonna 2020 lyhyiden (2vrk) lupien myynti oli runsasta, mutta 2021 määrä romahti. Lyhyitä lupia myydään erityisesti syksyllä Etelä- ja Keski-Päijänteelle. Siksi vuoden 2020 pitkä, lämmin syyskausi näkyy poikkeuksellisen korkeana lupamääränä.

Taulukko 1. Päijänteeseen vuosien 2019-2022 luvanostajat.

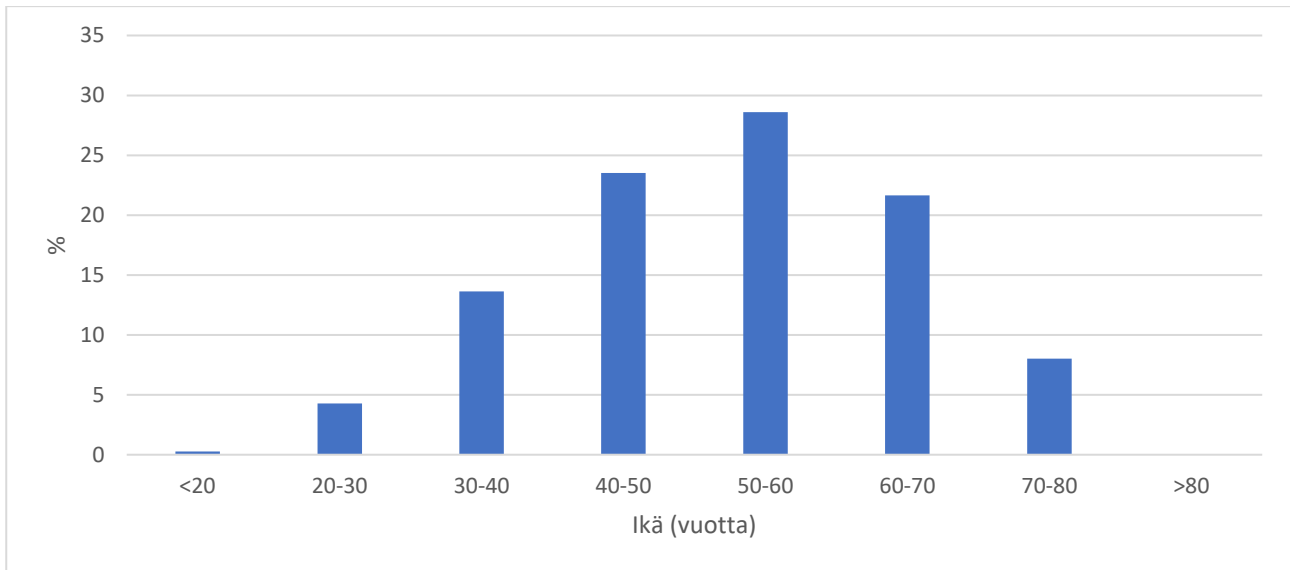
Vuosi	Yht.	2vrk	viikko	kuukausi	vuosi
2019	932	200	78	29	625
2020	1037	326	87	14	610
2021	985	173	100	28	684
2022	958	198	83	33	644

Tiedustelu lähetettiin vuonna 2022 891:lle henkilölle ja vastausprosentti oli n. 43,7% (Taulukko 2). Tiedusteluun vastanneet vastasivat vuonna 2022 40,6 %:a kaikista kalastajista. Lähetettyjen tiedusteluiden määrää saatiin kasvatettua, koska myös käsimyynnissä kerättiin ostajien sähköpostiosoitteita.

Taulukko 2. Tiedustelun tunnuslukuja.

Tiedustelu	2019	2020	2021	2022
Tiedusteluita lähetetty, kpl	655	778	814	891
Vastauksia, kpl	300	456	382	389
Vastausprosentti, %	45,8	58,6	46,9	43,7
Vastanneiden osuus ostajista, %	32,2	44,0	38,8	40,6

Vuoden 2022 tiedusteluun vastanneiden keski-ikä oli 51 vuotta. Uistelijoiden keski-ikä on noussut ja nyt jo yli puolet vastaajista oli yli 50-vuotiaita (Kuva 1). Jakauma ei välttämättä täysin vastaa todellista luvanostajien ikäjakaumaa, koska oletettavasti nuoremmat kalastajat käyttävät aktiivisemmin sähköpostia. Tällöin he todennäköisemmin vastasivat tiedusteluun. Vuosina 2019 ja 2021 ikää ei kysytty.

Kuva 1. Vuoden 2022 tiedusteluun vastanneiden ikäjakauma.

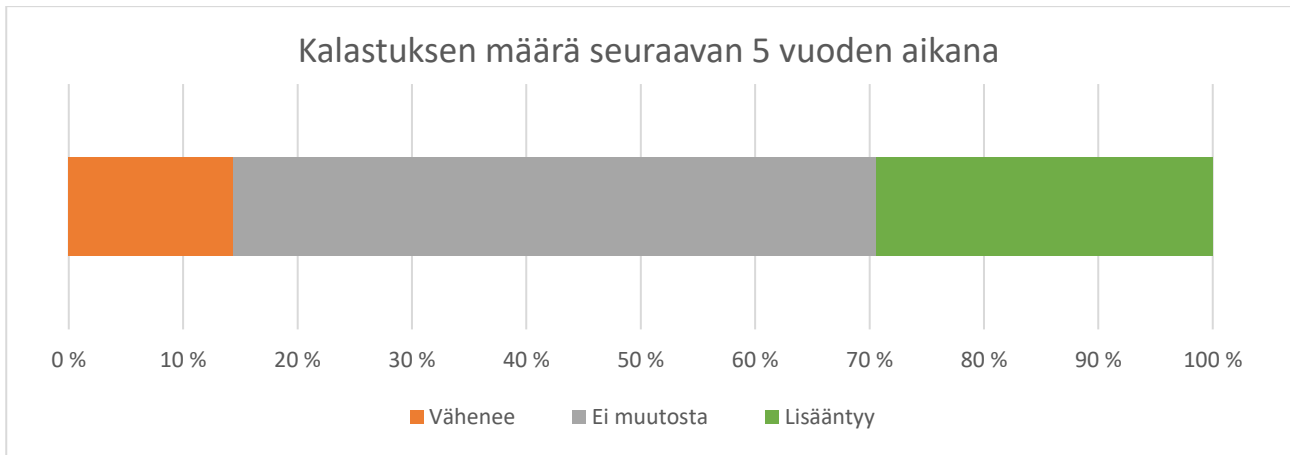
2. Pyyntiponnistus ja kalastuksen luonne

Vetouistelupäiviä kertyi vuonna 2022 10452 eli jonkin verran enemmän kuin edellisellä vuonna (Taulukko 3). Erot pyyntiponnistuksessa eivät kuitenkaan ole kovin suuria. Vuonna 2021 aktiivisuudessa nähtiin pieni lasku osittain kylmän ja lyhyen syyskauden takia, mutta vuonna 2022 taso palasi lähelle vuosien 2019-2020 tasoa.

Taulukko 3. Yhtenäisluvulla kalastaneiden pyyntiponnistus vuosina 2019-2022.

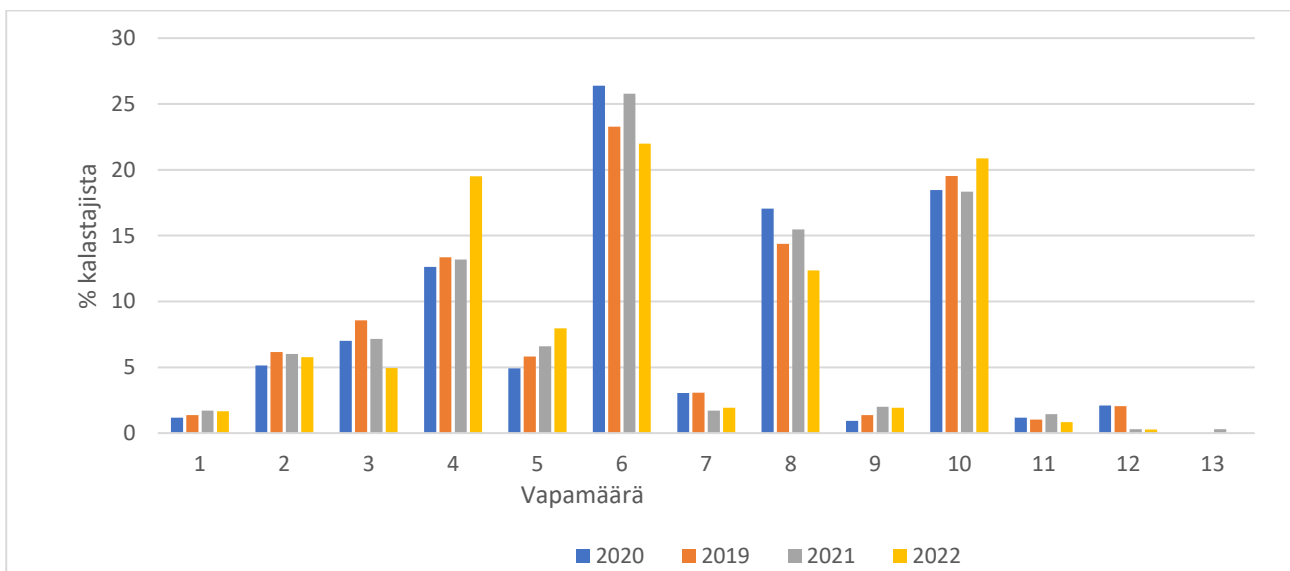
Vuosi	PYYNTIPONNISTUS		
	Päivät	Tunnit	Vapatumit
2019	10711	53125	390390
2020	10480	55552	399656
2021	9769	44991	328949
2022	10452	50584	372593

Vuoden 2020 tiedustelussa kalastajilta kysyttiin, miten he arvioivat oman vetouistelunsa määrän kehittyvän seuraavan 5 vuoden aikana. Valtaosa vastaajista arvioi kalastuksen pysyvän ennallaan, mutta kalastustaan todennäköisesti lisäävien määrä oli selvästi suurempi, kuin kalastustaan vähentävien (Kuva 2). Tämän perusteella kalastuspaine olisi voinut lähteä kasvuunkin, mutta selkeää trendiä ei ainakaan vielä ole näkynyt. Todennäköisesti kalastajien määrä ja kalastajajoukon ikääntyminen ovat merkittävämpiä tekijöitä kokonaiskalastuspaineen kannalta.

Kuva 2. Kalastajien arvio oman kalastuksensa määrän kehityksestä seuraavan 5 vuoden aikana vuoden 2020 tiedustelussa.

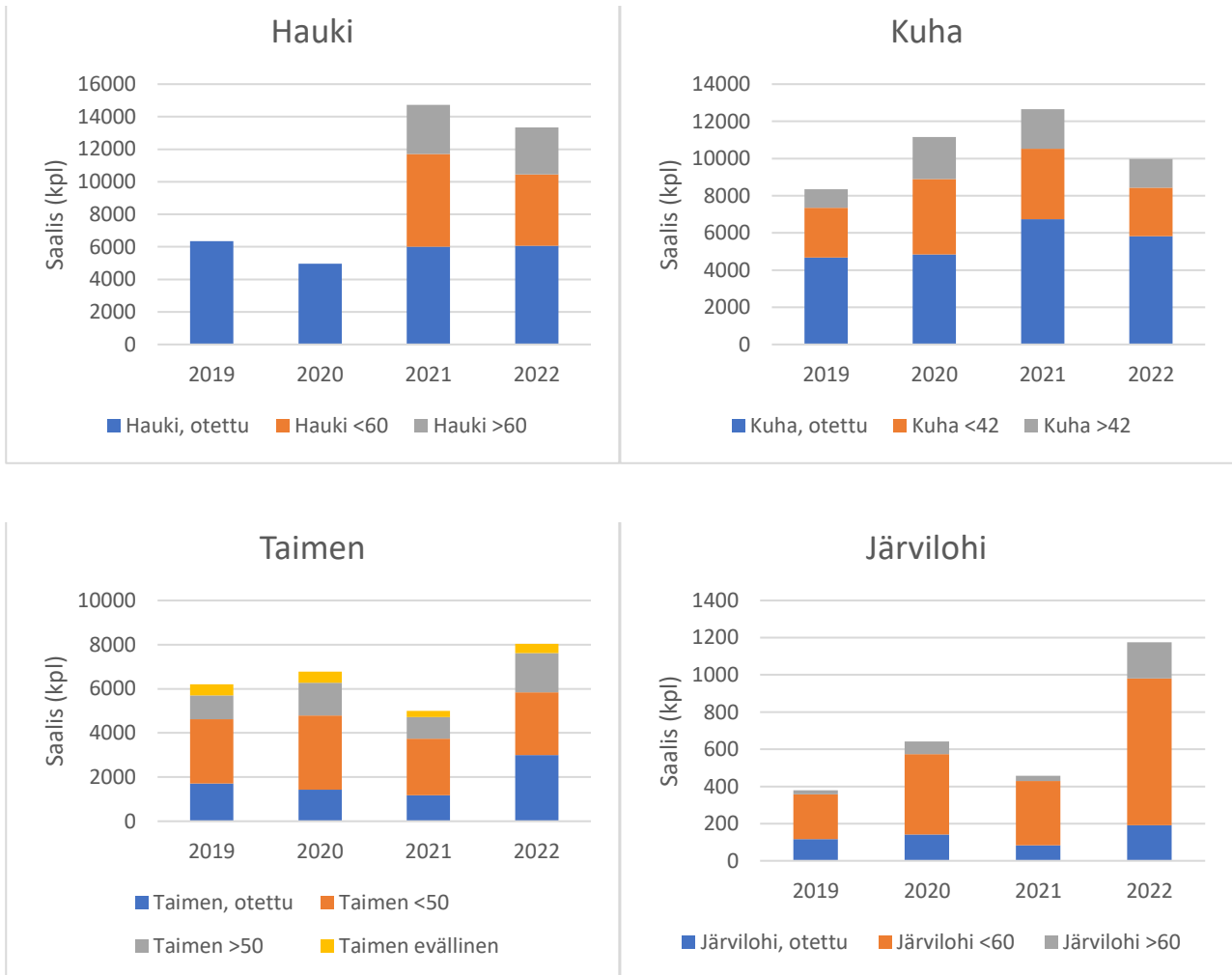
Keskimääräinen käytetty vapamäärä vuosina 2019-2022 on ollut n. 6,5 vapaa. Yleisimmin käytetyt vapamäärät ovat olleet 4, 6, 8 ja 10 vapaa (Kuva 3). Päijänteen yhtenäislupien vaparajoitus on 6 vapaa ja yli puolet kalastajista käyttää maksimissaan 6 vapaa. Lisävapalupia ostetaan kuitenkin runsaasti ja se näkyy myös käytetyissä vapamäärissä.

Kuva 3. Käytetty vapamäärä vuosina 2019-2022.

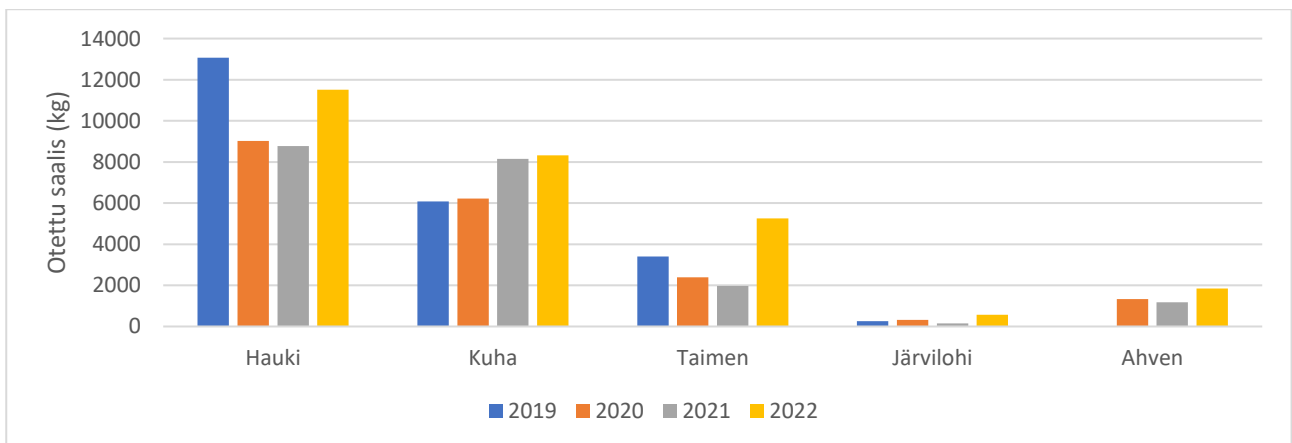
2. Saaliit

Yhtenäisluvilla kalastaneiden (vetouistelijoiden) runsain saaliskala on ollut hauki. Hauen ja kuhan kohdalla seuranta-ajan huippu saavutettiin vuonna 2021, mutta taimen- ja järvilohisaalis oli korkein vuonna 2022. Vapautettujen haukien määrää kysyttiin ensimmäistä kertaa vuonna 2021. Vuodesta 2019 alkaen on istutettu Elinvoimainen Järvilohi -hankkeen pit-merkittyjä järvilohia ja luultavasti juuri niitä on nyt saatu runsaasti. Myös taimenistutukset ovat näyttäneet tuottaneen melko runsaan kannan. Taimenet ja järvilohet ovat olleet valtaosin alamittaisia, mutta vuonna 2022 myös mitallisten, saaliiksi otettujen taimenten määrä nousi seurantahistorian selvästi korkeimmalle tasolle.

Kuva 4. Yhtenäisluvilla kalastaneiden lajikohtaiset kokonaissaaliit (kpl) Päijänteellä vuosina 2019-2022. Otettu saalis on mainittu erikseen, kaikki muut on vapautettu.

Kaikkien lajien saaliiksi otettu, yhteenlaskettu kokonaissaalisarvio oli vuonna 2022 seurantahistorian korkein, n. 25 700 kg. Kilomääräisesti haukea on otettu saaliiksi eniten, mutta haukisaalis oli korkeimmillaan vuonna 2019 (Kuva 5). Kuhasaalis puolestaan oli alimmillaan vuonna 2019 ja on siitä selvästi nousnut. Hauki on kuitenkin yleisempi saalis, koska niitä vapautetaan selvästi enemmän. Taimen- ja järvilohisaalis kohosi selvästi aiempaa korkeammalle vuonna 2022. Järvilohisaaliin taso on alhaisista istutusmääristä johtuen muihin lajeihin verrattuna alhainen. Myös ahvensaalis kohosi aiempiin vuosiin verrattuna.

Kuva 5. Yhtenäisluvilla kalastaneiden lajikohtainen saaliiksi otettu kokonaissaalis (kg) Päijänteellä vuosina 2019-2022.

Selvästi suurin osa saaduista kuhista on ollut lakisääteisen alamitan ylittäviä (Kuva 6). Taimenella alamittaisia on ollut hieman enemmän kuin mitallisia vuosina 2019-2021 (otetut + vapautetut mitalliset), mutta vuonna 2022 mitallisten taimenten määrä ylitti alamittaisten määrän. Järvilohista selvästi suurin osa on ollut alamittaisia, mikä on johtunut luultavasti suurelta osin vuosien 2019-2021 pit-merkittyjen järvilohien istutuksista. Monena aikaisempana vuonna istutuksia ei ole juurikaan tehty. Myös mitallisia kaloja vapautetaan melko paljon. Moni uistelija lienee käyttänyt vapaaehtoisesti säädettyä korkeampaa alamittaa ainakin taimenen ja kuhan kohdalla. Vuonna 2023 taimenen alamitta nousi Päijänteellä 60 cm:iin ja se tulee ottaa jatkossa huomioon alamittaisten ja mitallisten kalojen osuuksia tarkasteltaessa.

Kuva 6. Otettujen mitallisten, alamittaisten ja vapautettujen mitallisten kalojen sekä rasvaevällisten taimenten osuudet lajikohtaisista saaliista vuosina 2019-2022. Otettu saalis on erikseen mainittu, kaikki muut on vapautettu. Pylväiden luvut ovat kalojen lukumääriä.

Evällisten taimenten määrä saaliissa on ollut arviolta seuraava:

2019	2020	2021	2022
496	501	274	425

Osa evälliseksi ilmoitetuista taimenista on voinut olla huonosti leikattuja istukkaita, mutta joka tapauksessa näyttää siltä, että Päijänteellä on ollut viime vuosina kohtalainen määrä luonnossa syntyneitä ja vastakuoriutuneena poikasena tai mätinä istutettuja taimenia.

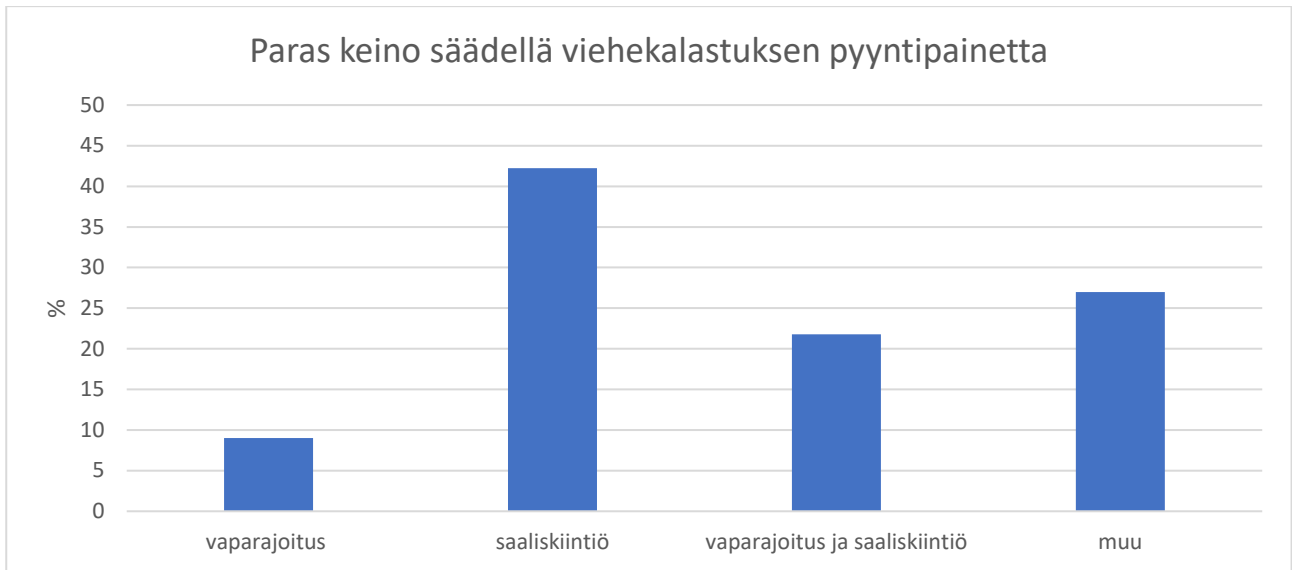
Alle (Taulukko 4) on koottu vuosien 2019-2022 lasketut taimenen, järvilohen ja kuhan kappalemääräiset yksikkösaaliit eri pyyntiyksiköjä kohti.

Taulukko 4. Yksikkösaaliit (kpl) eri pyyntiyksikköjä kohti.

Yksikkösaalis KPL/PÄIVÄ											
Vuosi	Hauki, otettu	Kuha, otettu	Kuha v <42cm	Kuha v >42cm	Taimen, otettu	Taimen v <50cm	Taimen v >50cm	Taimen v evällinen	Järvilohi, otettu	Järvilohi v <60cm	Järvilohi v >60cm
2019	0,593	0,437	0,250	0,093	0,160	0,272	0,101	0,046	0,011	0,022	0,002
2020	0,473	0,462	0,387	0,216	0,136	0,320	0,142	0,048	0,014	0,041	0,006
2021	0,615	0,690	0,388	0,217	0,120	0,263	0,101	0,028	0,008	0,035	0,003
2022	0,581	0,557	0,250	0,148	0,287	0,272	0,170	0,041	0,018	0,076	0,019
Yksikkösaalis KPL/TUNTI											
Vuosi	Hauki, otettu	Kuha, otettu	Kuha v <42cm	Kuha v >42cm	Taimen, otettu	Taimen v <50cm	Taimen v >50cm	Taimen v evällinen	Järvilohi, otettu	Järvilohi v <60cm	Järvilohi v >60cm
2019	0,120	0,088	0,050	0,019	0,032	0,055	0,020	0,009	0,002	0,005	0,000
2020	0,089	0,087	0,073	0,041	0,026	0,060	0,027	0,009	0,003	0,008	0,001
2021	0,133	0,150	0,084	0,047	0,026	0,057	0,022	0,006	0,002	0,008	0,001
2022	0,165	0,115	0,052	0,031	0,059	0,056	0,035	0,008	0,004	0,016	0,004
Yksikkösaalis KPL/VAPA/TUNTI											
Vuosi	Hauki, otettu	Kuha, otettu	Kuha v <42cm	Kuha v >42cm	Taimen, otettu	Taimen v <50cm	Taimen v >50cm	Taimen v evällinen	Järvilohi, otettu	Järvilohi v <60cm	Järvilohi v >60cm
2019	0,016	0,012	0,007	0,003	0,004	0,007	0,003	0,001	0,000	0,001	0,000
2020	0,012	0,012	0,010	0,006	0,004	0,008	0,004	0,001	0,000	0,001	0,000
2021	0,018	0,020	0,012	0,006	0,004	0,008	0,003	0,001	0,000	0,001	0,000
2022	0,016	0,016	0,007	0,004	0,008	0,008	0,005	0,001	0,001	0,002	0,001

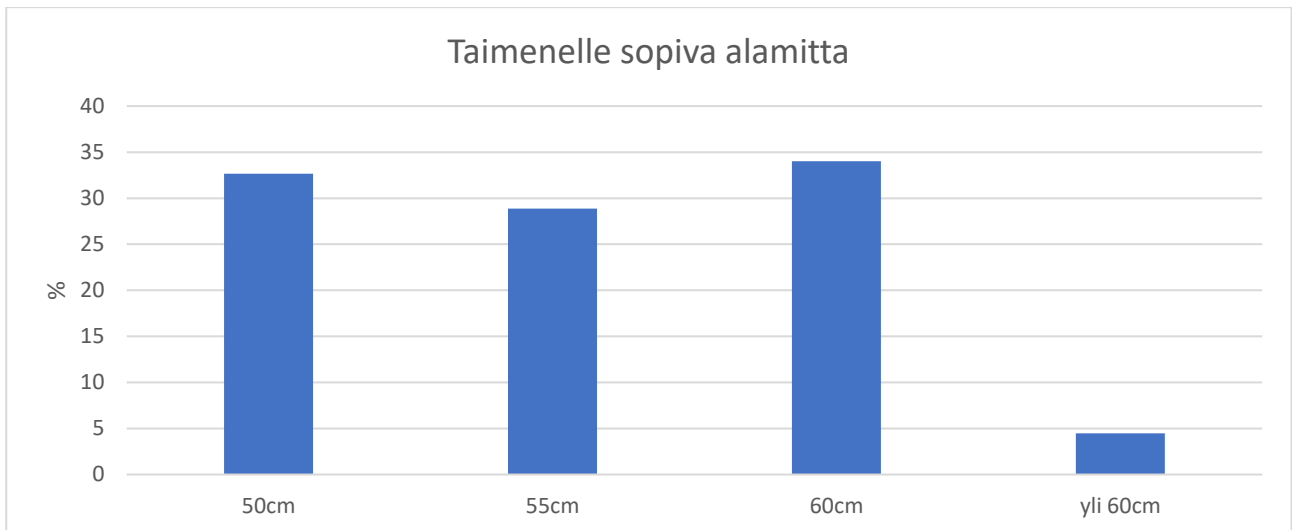
3. Mielipiteet kalastuksensäätelyyn liittyen

Päijänteellä uistelun pyyntipainetta on säädelty vaparajoituksella (6 + 1-4 lisävapaa) ja vuonna 2020 käyttöön otetulla saaliskiintiöllä (1 taimen tai järvilohi / päivä / venekunta). Näistä selvästi suosituimpi vuoden 2019 tiedustelussa oli saaliskiintiö (Kuva 7). Saaliskiintiötä tai sen ja vaparajoituksen yhdistelmää kannatti n. 64 % vastanneista. Vaparajoitus koettiin selvästi hyödyttömämmäksi tai jopa harrastuksen kannalta haitalliseksi. Muina keinoina mainittiin mm. koukkurajoitukset, taimenen alamitan nosto ja muiden kalastusmuotojen rajoittaminen. Yhden kolmihaarakoukun käyttö on Päijänteellä suosituksena. Useissa vastauksissa vapakalastuksen vaikutus kalakantoihin nähtiin merkityksettömänä.

Kuva 7. Vuoden 2019 uistelutiedusteluun vastanneiden mielipide parhaasta keinosta säädellä viehekalastuksen pyyntipainetta.

Taimenen alamitta on ollut Päijänteellä 50 cm, mutta vuodesta 2023 alkaen se korotettiin 60 cm:iin. Vuoden 2019 tiedusteluun vastanneista n. 33 % kannatti 50 cm alamittaa (Kuva 8). Korkeampaa alamittaa toivoi siis n. 67 % ja vaihtoehdoista suosituin oli 60 cm (n. 34 %). Vain hyvin pieni osa vastanneista haluaisi alamittaa nostettavan vielä korkeammaksi. Tarkan alamitan suhteen mielipiteet ovat siis varsin jakautuneita. Vuosien 2020-2022 tiedusteluissa ei kysytty kalastuksensäätelyyn liittyviä mielipiteitä.

Kuva 8. Vuoden 2019 uistelutiedusteluun vastanneiden mielipide taimenelle sopivasta alamitasta.